

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

КАРАР

11.02.2022

г. Заинск

№ 71

**Татарстан Республикасы Зэй муниципаль
районы халкына үзәкләштерелгән хәбәр
итүнең муниципаль автоматлаштырылган
системасы турында нигезләмәне раслау
турында**

«Халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән яклау турында» 2004 елның 8 декабрендәге 62-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, «Татарстан Республикасында гражданнар оборонасы турында» 2020 елның 13 мартындагы 10-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы законы, «Татарстан Республикасы халкына үзәкләштерелгән хәбәр итүнең автоматлаштырылган региональ системасы турында нигезләмәне раслау хакында» 2021 елның 26 июлендәге 655 номерлы Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты карары нигезендә Татарстан Республикасы Зэй муниципаль район Башкарма комитеты

каrar бирә:

1. Татарстан Республикасы Зэй муниципаль районы халкына үзәкләштерелгән хәбәр итүнең муниципаль автоматлаштырылган системасы турында нигезләмәне кушымта нигезендә расларга.
2. Әлеге карар рәсми басылып чыккан вакыттан үз көченә керә һәм 2022 елның 1 гыйнварыннан барлыкка килгән хокук мөнәсәбәтләренә кагыла, дип билгеләргә.
3. Зэй муниципаль районы Башкарма комитетының оештыру бүлегенә әлеге карарны «Татарстан Республикасы хокукый мәгълүмат рәсми порталы»нда <http://pravo.tatarstan.ru> веб-адресы буенча һәм Зэй муниципаль районының <http://zainsk.tatarstan.ru> рәсми сайтында урнаштырырга.
4. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны Зэй муниципаль районы Башкарма комитеты житәкчесенәң инфраструктура үсеше буенча урынбасары Р.М. Хажиповка йөкләргә.

**Башкарма комитет
житәкчесе**

Э.Э.Галеев

Татарстан Республикасы
Зэй муниципаль районы
Башкарма комитетының
11.04.2022 № 71
карары белән расланган

**Татарстан Республикасы Зэй муниципаль районы халкына
үзәкләштерелгән хәбәр итүнең муниципаль автоматлаштырылган
системасы турында нигезләмәне раслау турында**

1. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Әлеге нигезләмә Татарстан Республикасы Зэй муниципаль районы халкына үзәкләштерелгән хәбәр итүнең муниципаль автоматлаштырылган системасының (алга таба - халыкка хәбәр итүнең муниципаль системасы) куелган билгеләнешен, бурычларын һәм аңа куелган таләпләрне, аны куллану һәм даими әзерлек хәлендә тотуның тәртибен билгели.

1.2. Нигезләмә «Халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән яклау турында» 2004 елның 8 декабрдәге 62-ТРЗ номерлы, «Татарстан Республикасында гражданнар оборонасы турында» 2020 елның 13 мартындагы 10-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы законнары һәм гражданнар оборонасы һәм халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән яклау өлкәсендәге башка норматив хокукый актларга таянып эшләнде.

1.3. Әлеге нигезләмәдә кулланыла торган терминнар һәм билгеләмәләр «Халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән яклау турында» 2004 елның 8 декабрдәге 62-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, Россия Федерациясе Гражданнар оборонасы эшләре, гадәттән тыш хәлләр һәм табигый бәла-казалар нәтижәләрен бетерү министрлыгының һәм Россия Федерациясе Цифрлы үсеш, элемент һәм массакүләм коммуникацияләр министрлыгының «Халыкка хәбәр итү системалары турында нигезләмәне раслау хакында» 2020 елның 31 июлдәге 578/365 номерлы боерыгы һәм халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән саклау өлкәсендәге башка норматив хокукый актларда билгеләнгән мәгънәләрдә кулланыла.

1.4. Халыкка хәбәр итүнең муниципаль системасы гадәттән тыш хәлләрне кисәтү һәм бетерү буенча бердәм дүләт системасының состав өлеше булып торган, хәбәр итү сигналларын һәм (яки) ашыгыч мәгълүматны халыкка, идарә итү органнарына һәм гражданнар оборонасы көчләренә житкерүне тәмин итә торган гражданнар оборонасы һәм Татарстан Республикасының гадәттән тыш хәлләрне кисәтү һәм бетерү буенча территорияль ярдәмче системасы белән идарә итү системасына кертелә һәм хәбәр итүнең махсус программа-техник чараларыннан, халыкка ашыгыч хәбәр итүнең комплекслы системасы (алга таба - КСЭОН) чараларыннан

торган үзара бәйләнештәге элементлардан, халык күпләп жыела торган урыннарда халыкка хәбәр итү һәм мәгълүмат бирү буенча гомумроссия комплекслы системасыннан, күчмә объектлардагы көчле тавышлы чаралардан, мобиль һәм күчереп йөртә торган хәбәр итү чараларыннан, шулай ук аның эшләвен тәмин итә торган каналлар, элемтә линияләре һәм мәгълүмат тапшыру чөптәләре комбинациясеннән тора.

1.5. Хәбәр итү сигналы идарә итү органнары һәм гражданнар оборонасы көчләре белән, Зәй муниципаль районының гадәттән тыш хәлләрне кисәтү һәм бетерү буенча территориаль ярдәмче системасы звеносы (алга таба – ТСЧС звеносы) тарафынан гражданнар оборонасы һәм халыкны табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдән саклау буенча чаралар үткөрү өчен, шулай ук халык тарафыннан саклану чаралары һәм ысуллары куллану өчен команда булып тора. Факттагы һәм фаразланыла торган куркыныч табигать күренешләре һәм техноген процесслар, әйләнә-тирә мохитнең пычрануы, гражданнарның тормышына һәм сәламәтлегенә куркыныч тудырган авырулар, шулай ук үз-үзенә тоту кагыйдәләре һәм саклану ысуллары турында ашыгыч мәгълүматны халыкка хәбәр итүнең муниципаль системасы буенча кичекмәстән тапшырыла.

1.6. Муниципаль хәбәр итү системасы эшчәнлегә зоналары чикләре булып Татарстан Республикасы Зәй муниципаль районының административ чикләре тора. КСЭОН эшчәнлегә (барлыкка килү) зоналары чикләре булып Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты тарафыннан раслана торган халыкка ашыгыч хәбәр итү зоналары чикләре санала.

1.7. Халыкка хәбәр итүнең муниципаль системасын булдыру һәм аны даими эзерлек хәлендә тоту гражданнар оборонасын эзерләү һәм алып бару, табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрне кисәтү һәм бетерү буенча чаралар комплексының состав өлеше булып тора.

1.8. Халыкка хәбәр итүнең муниципаль системасы Россия Федерациясе Гражданнар оборонасы эшләре, гадәттән тыш хәлләр һәм табигый бәла-казалар нәтижеләрен бетерү министрлыгының һәм Россия Федерациясе Цифрлы үсеш, элемтә һәм массакүләм коммуникацияләр министрлыгының «Халыкка хәбәр итү системалары турында нигезләмәне раслау хакында» 2020 елның 31 июлендәге 578/365 номерлы боерыгында бәян ителгән таләпләргә туры килергә тиеш.

2. Халыкка хәбәр итү муниципаль системасының билгеләнеше һәм аның төп бурычлары

2.1. Хәбәр итүнең муниципаль системасының төп бурычы - хәбәр итү сигналларын һәм ашыгыч мәгълүматны түбәндәгеләргә житкерүне тәмин итү:

- гражданнар оборонасының һәм ТСЧС звеносының житәкче составына;
- гражданнар оборонасы көчләренә һәм Зәй муниципаль районы ТСЧС звеносы көчләренә;
- Зәй муниципаль районының бердәм дежур-диспетчерлык хезмәтенә

(алга таба - ЕДДС) һәм кизү торучы хезмәтләргә (ДДС, ОДС), кешеләр тәүлек буе була торган социаль әһәмиятле объектлар житәкчеләренә, кешеләр күпләп була торган объектлар житәкчеләренә, потенциал куркыныч объектлар житәкчеләренә һәм житештерү ягыннан куркыныч булган объектларга;

- муниципаль район территориясендә булган кешеләргә.

2.2. Халыкка ашыгыч хәбәр итүнең комплекслы системасының төп бурычы булып халыкка ашыгыч хәбәр итү зоналарында булган кешеләргә, шулай ук тиешле дәрәжәдәге ТСЧС көндәлек идарәсе органнарына халыкка хәбәр итү һәм ашыгыч мәгълүмат сигналларын житкерүне тәэмин итү.

3. Халыкка хәбәр итү муниципаль системасын куллану тәртибе

3.1. Халыкка хәбәр итү системаларын билгеләнеше буенча эшләтеп жибәрү әлеге нигезләмә, гражданнар оборонасы һәм халыкны яклау планнары һәм гадәттән тыш хәлләрне кисәтү һәм бетерү буенча чаралар планнары нигезендә планлаштырыла һәм гамәлгә ашырыла.

3.2. Муниципаль дәрәжәдәге ТСЧС звеносы белән көндәлек идарә итү органнарының дежур (дежур-диспетчерлык) хезмәтләре, гражданнар оборонасы идарәсе системасында һәм ТСЧС системасында хәбәр итү сигналларын һәм (яисә) ашыгыч мәгълүматны алганнан соң, алуны раслыйлар һәм аны Зәй муниципаль районы башлыгына, шулай ук гражданнар оборонасы идарәсе һәм көчләре органнарына һәм тиешле дәрәжәдәге гадәттән тыш хәлләрне кисәтү һәм бетерү буенча территориаль ярдәмче системасы звеносына житкерәләр.

3.3. Халыкка хәбәр итүнең муниципаль системасын эшләтеп жибәрү турында карар Татарстан Республикасы Зәй муниципаль районы Башкарма комитеты житәкчесе, Зәй муниципаль районының КЧС һәм ОПБ рәисе (рәис урынбасары) тарафыннан кабул ителә.

КСЭОН куркыныч табигый күренешләр һәм техноген процесслар мониторингы системаларыннан автомат режимда яисә Зәй муниципаль районы Башкарма комитеты житәкчесе карары буенча автоматлаштырылган режимда эшли башлый.

3.4. Хәбәр итү һәм ашыгыч мәгълүмат сигналларын тапшыру халыкка хәбәр итү муниципаль системасының автомат рәвештә, автоматлаштырылган рәвештә яисә кул белән эшләтү режимнарында гамәлгә ашырыла.

Халыкка хәбәр итү муниципаль системасын автомат рәвештә эшләү режимында эшләтеп жибәрү (жибәрү) куркыныч табигать күренешләре мониторингы системаларыннан һәм техноген процесслардан идарә сигналлары (командалар) алганнан соң, халыкка хәбәр итү системаларын эшләтеп жибәрү (кабызу) өчен жаваплы дежур (дежур-диспетчерлык) хезмәтләре катнашыннан башка алдан билгеләнгән программалар буенча башкарыла.

Автоматлаштырылган рәвештә эшләү режимында халыкка хәбәр

итүнең муниципаль системасын эшлөтөп жибәрү (кушу), билгелэнгән сигналлар (командалар) һәм боерыклар керегәннән соң, халыкка хәбәр итү системаларын автоматлаштырылган режимда эшлөтөп жибәрүгә (кушуга) вәкаләтле дежур (дежур-диспетчерлык) хезмәтләр тарафыннан эш урыннарыннан башкарыла.

Кул белән эшлөтү режимында:

ТСЧС звеносы белән көндөлек идарә итү органнарының вәкаләтле дежур (дежур-диспетчерлык) хезмәтләре хәбәр итүнең ахыргы чараларын эшлөтөп жибәрүне (жибәрүне) алар урнашкан урыннардан гамәлгә ашыралар, шулай ук элемент операторларына һәм (яки) массакуләм мәгълүмат чаралары редакцияләренә Россия Федерациясе законнары нигезендә хәбәр итү һәм ашыгыч мәгълүмат сигналларын тапшыру өчен гаризалар жибәрәләр;

күчмә объектларда көчле тавышлы чаралар, мобиль һәм күчереп йөртә торган хәбәр итү чаралары кулланыла.

Автомат рәвештә эшлөү режимы КСЭОН өчен төп режим булып тора, шулай ук вакытта элеге системаның автоматлаштырылган режимда эшлөвә рөхсәт ителә.

Хәбәр итүнең муниципаль системасы эшчәнлегенең төп һәм өстенлекле режимы дип автоматлаштырылган режим санала.

3.5. Халыкка хәбәр итү һәм ашыгыч мәгълүмат сигналлары тапшыру электр, электрон сиреналар һәм көчле акустик системалар челтәрләреннән 3 минутка кадәр "Игътибар!" дигән сигнал бирү юлы белән, алга таба элемент челтәрләре, шулай икәптән теле-радиотапшыру челтәрләре аша, радиотапшыру һәм телевизион тапшыру станцияләре аша тапшыру программаларын өзеп, 5 минуттан артмаган вакытта аудио - һәм (яки) аудиовизуаль хәбәрләр тапшыру рәвешендә башкарыла (күчмә радиотелефон элементәсе челтәре өчен - саннар, пробеллар һәм тыныш билгеләрен дә кертеп, рус алфавитының 134 символынан артмаган күләмдә).

Хәбәр итү сигналлары һәм ашыгыч мәгълүмат турыдан-туры бердәм дежур-диспетчерлык хезмәтенә дежур итүченең эш урыныннан тапшырыла.

Элеге хәбәрләренә өч тапкыр кабатлау рөхсәт ителә (күчмә радиотелефон элементәсе челтәрләре өчен хәбәрне тапшыруны кабатлау алдагы хәбәрне тапшырып бетергәннән соң кабатлана).

Типлаштырылган аудио- һәм аудиовизуаль, шулай ук халыкка факттагы һәм фаразлана торган гадәттән тыш хәлләр турында текстлы һәм график хәбәрләр ЕДДС белән берлектә ТСЧС звеносы белән идарә итүнең даими эшлөүче органы тарафыннан алдан ук эзерләнә.

3.6. Хәбәр итү һәм ашыгыч мәгълүмат сигналларын халыкка вакытында тапшыруны тәмин итү өчен комплекслы рәвештә түбәндәгеләр файдаланырга мөмкин:

- электр, электрон сирена һәм куәтле акустик системалар челтәрләре;
- чыбыклы радиотапшырулар челтәрләре;
- урам радиофикациясе челтәрләре;

- кабельле телерадиотапшырулар челтәре;
- эфирлы телерадиотапшырулары челтәрләре;
- күчмә радиотелефон элементәсе челтәрләре;
- жирле телефон элементәсе челтәрләре, хәбәр итү функциясе булган таксофоннар;
- элементә операторлары һәм ведомство элементәсе челтәрләре;
- шәхси радиочакыру системалары челтәрләре;
- «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәре;
- күчмә объектларда көчле тавышлы чаралар, мобиль һәм күчереп йөртелә торган хәбәр итү чаралары.

3.7. Халыкка хәбәр итүнең муниципаль системасы кысаларында халыкка хәбәр итүне оештыру һәм хәбәр итү ысулларын һәм вакытларын билгеләү турында сорауларны карау Зәй муниципаль районының гадәттән тыш хәлләрне кисәтү һәм бетерү, янғын куркынычсызлыгын тәмин итү комиссиясе тарафыннан гамәлгә ашырыла.

3.8. Хәбәр итү һәм ашыгыч мәгълүмат сигналларын тапшырганда, ТСЧС звеносының көндәлек идарәсе органнарының дежур (дежур-диспетчерлык) хезмәтләре, шулай ук элементә операторлары, телерадиотапшырулар оешмалары һәм массакүләм мәгълүмат чаралары редакцияләренең эш тәртибе Россия Федерациясе законнары һәм Татарстан Республикасы норматив хокукый актлары белән билгеләнә.

3.9. Халыкка хәбәр итүнең муниципаль системасы элементларының карамагында булган Зәй муниципаль районы Башкарма комитеты, шулай ук ТСЧС звеносы белән идарә итүнең даими эшләүче органнары, ЕДДС, элементә операторлары һәм массакүләм мәгълүмат чаралары редакцияләре хәбәр итү һәм ашыгыч мәгълүмат сигналларын рөхсәтсез тапшыруны булдырмау буенча оештыру-техник чаралар комплексын үткәрәләр.

4. Халыкка хәбәр итүнең муниципаль системасын эзерлек хәлендә тоту

4.1. Хәбәр итүнең муниципаль системасын һәм ашыгыч хәбәр итүнең комплекслы системасын даими эзерлектә тотуны тәмин итү Зәй муниципаль районы Башкарма комитеты, коткару хезмәте житәкчесе, «Зәй муниципаль районының Гражданлык яклау идарәсе» МКУ житәкчесе, «Татмедиа» АЖ Зәй филиалы массакүләм мәгълүмат чаралары мөхәррире, халык күп була торган оешмалар һәм житештерү ягыннан куркыныч объектлар житәкчеләре тарафыннан гамәлгә ашырыла.

4.2. Халыкка хәбәр итү системаларының даими эзерлегенә түбәндәгеләр нигезендә ирешелә:

- халыкка хәбәр итү системаларын булдыру, даими эзерлек хәлендә тоту һәм куллану өлкәсендә актуальләштерелгән норматив актлар булу;
- халыкка хәбәр итү системасын эшләтеп жибәрү (кушу) өчен җаваплы дежур (дежур-диспетчер) персонал булу һәм аның һөнәри эзерлек дәрәжәсе;
- хәбәр итүнең техник чараларын эзерлек хәлендә тоту өчен җавап

бирүче техник хезмэт күрсөтү персоналы булу һәм аның һөнәри эзерлек дәрәжәсе;

- халыкка хәбәр итүнең техник чаралары булу, аларның төзөк хәлдә тотылуы һәм халыкка хәбәр итү системасына проект-смета документларының туры килүе:

- элемент чөлтәрләренә элемент операторлары эзерлеге;

- халыкка хәбәр итү системаларының эзерлегенә даими рәвештә тикшерүләргә уздыру;

- хәбәр итүнең техник чараларына вакытында эксплуатацион-техник хезмэт күрсөтү, төзөк булмаганнарын ремонтлау һәм хезмэт күрсөткән файдалану (эксплуатация) ресурсларын алыштыру;

- хәбәр итү чаралары резервлары булу, аларның Россия Федерациясе законнарына туры килүе һәм алардан файдалануга эзерлекне тәмин итү;

- халыкка хәбәр итү системаларын булдыру, шул исәптән вакытында камилләштерү буенча чаралар күрү.

4.3. Халыкка хәбәр итү системаларының эзерлеген контрольдә тоту максатында түбәндәгә төрдәгә тикшерүләргә оештырыла һәм уздырыла:

- халыкка хәбәр итүнең ахыргы чараларын эшләтеп жибәреп һәм тикшерү сигналларын һәм мәгълүматны халыкка житкереп, халыкка хәбәр итү системаларының эзерлеген комплекслы тикшерү;

- халыкка хәбәр итүнең ахыргы чараларын эшләтеп жибәрмичә генә халыкка хәбәр итү системалары эзерлеген техник яктан тикшерүләргә.

Халыкка хәбәр итү системаларының эзерлеген комплекслы тикшерү үткәргәндә, хәбәр итүнең муниципаль системасы һәм КСЭОН тикшерелергә тиеш.

Хәбәр итүнең муниципаль системасы һәм КСЭОН эзерлеген комплекслы тикшерүләргә елга ике тапкыр ТСЧС, звенолары белән даими эшләүче идарә органы, ЕДДС вәкилләре, шулай ук элемент операторлары вәкилләре составында уздырыла, шул ук вакытта халыкка хәбәр итүнең ахыргы чараларын эшләтеп жибәрү һәм тикшерү сигналларын һәм мәгълүматны халыкка житкерү март һәм октябрь айларының беренче чәршәмбесендә көндөз гамәлгә ашырыла.

Зәй муниципаль районының гадәттән тыш хәлләргә кисәтү һәм бетерү, янгын куркынычсызлыгын тәмин итү комиссиясе карары буенча муниципаль хәбәр итү системаларының һәм ашыгыч хәбәр итүнең комплекслы системасының эзерлегенә өстәмә комплекслы тикшерүләргә үткәрелә ала.

Халыкка хәбәр итү муниципаль системасының эзерлеген комплекслы тикшерү нәтижеләргә буенча акт рәсмиләштерелә, анда тикшерелгән мәсьәләләр, ачыкланган житешсезлекләр, аларны вакытында бетерү буенча тәкъдимнәр һәм Россия Федерациясе Гражданнар оборонасы эшләргә, гадәттән тыш хәлләргә һәм табигый бәла-казалар нәтижеләргә бетерү министрлыгының һәм Россия Федерациясе Цифрлы үсеш, элемент һәм массакүләм коммуникацияләр министрлыгының «Халыкка хәбәр итү системалары турында нигезләмәне раслау хакында» 2020 елның 31

июлендәге 578/365 номерлы боерыгы таләпләренә туры китереп билгеләнә торган халыкка хәбәр итү муниципаль системасының әзерлеген бәяләү чагыла, шулай ук халыкка хәбәр итү системасы паспорты тәгаенләнә.

Хәбәр итүнең муниципаль системасын һәм ашыгыч хәбәр итүнең комплекслы системасының эшкә әзерлеген техник яктан тикшерүләр ЕДДС дежурлары тарафыннан тәүлегенә бер тапкырдан да ким булмаган ешлык белән тикшерү сигналын һәм телдән "Техник тикшерү" дип хәбәр тапшыру юлы белән хәбәр итүнең ахыргы чараларын эшләтмичә уздырыла.

Халыкка хәбәр итү системаларын рөхсәтсез эшләтеп жибәрүне булдырмау максатыннан, барлык тикшерүләрне үткәрер алдыннан мәжбүри рәвештә оештыру-техник чаралар комплексы уздырыла.

4.4. Гадәттән тыш хәл зонасына эләккән, шул исәптән үзәкләштерелгән хәбәр итүнең автоматлаштырылган системалары булмаган территорияләрдәге кешеләрнең максималль санына хәбәр итүне тәмин итү өчен, хәбәр итүнең техник чаралары (стационар һәм мобиль) резервы булдырыла.

Техник хәбәр итү чаралары номенклатурасы, резерв күләме, аны булдыру һәм куллану тәртибе Зәй муниципаль районының (округның) Башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә.

4.5. Россия Федерациясе Гражданнар оборонасы эшләре, гадәттән тыш хәлләр һәм табигый бәла-казалар нәтижәләрен бетерү министрлығының һәм Россия Федерациясе Цифрлы үсеш, элемент һәм массакүләм коммуникацияләр министрлығының «Халыкка хәбәр итү системалары турында нигезләмәне раслау хакында» 2020 елның 31 июлендәге 578/365 номерлы боерыгы белән билгеләнгән халыкка хәбәр итү системаларына, шул исәптән халыкка ашыгыч хәбәр итүнең комплекслы системаларына карата таләпләр халыкка хәбәр итү системасының яңасын планлаштыру һәм төзү яисә гамәлдәге системасын камилләштерү барышында үтәләргә тиеш.

Халыкка хәбәр итүнең гамәлдәге системасын кулланылыштан чыгару элеге халыкка хәбәр итү системасының техник чараларының файдалану ресурсы тәмамлаганнан соң, аны модернизацияләү (реконструкцияләү) һәм халыкка хәбәр итүнең яңа системасын файдалануга тапшыру тәмамланганнан соң гамәлгә ашырыла.

**Татарстан Республикасы Зэй муниципаль районы халкына
үзәкләштерелгән хәбәр итүнең муниципаль автоматлаштырылган
системасы турында нигезләмәне раслау турында**

1. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Әлеге нигезләмә Татарстан Республикасы Зэй муниципаль районы халкына үзәкләштерелгән хәбәр итүнең муниципаль автоматлаштырылган системасының (алга таба - халыкка хәбәр итүнең муниципаль системасы) куелган билгеләнешен, бурычларын һәм аңа куелган таләпләрне, аны куллану һәм даими эзерлек хәлендә тотуның тәртибен билгели.

1.2. Нигезләмә «Халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән яклау турында» 2004 елның 8 декабрдәге 62-ТРЗ номерлы, «Татарстан Республикасында гражданнар оборонасы турында» 2020 елның 13 мартындагы 10-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы законнары һәм гражданнар оборонасы һәм халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән яклау өлкәсендәге башка норматив хокукый актларга таянып эшләнде.

1.3. Әлеге нигезләмәдә кулланыла торган терминнар һәм билгеләмәләр «Халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән яклау турында» 2004 елның 8 декабрдәге 62-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, Россия Федерациясе Гражданнар оборонасы эшләре, гадәттән тыш хәлләр һәм табигый бәла-казалар нәтижәләрен бетерү министрлыгының һәм Россия Федерациясе Цифрлы үсеш, элемент һәм массакүләм коммуникацияләр министрлыгының «Халыкка хәбәр итү системалары турында нигезләмәне раслау хакында» 2020 елның 31 июлдәге 578/365 номерлы боерыгы һәм халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән саклау өлкәсендәге башка норматив хокукый актларда билгеләнгән мәгънәләрдә кулланыла.

1.4. Халыкка хәбәр итүнең муниципаль системасы гадәттән тыш хәлләрне кисәтү һәм бетерү буенча бердәм дәүләт системасының состав өлеше булып торган, хәбәр итү сигналларын һәм (яки) ашыгыч мәгълүматны халыкка, идарә итү органнарына һәм гражданнар оборонасы көчләренә житкерүне тәмин итә торган гражданнар оборонасы һәм Татарстан Республикасының гадәттән тыш хәлләрне кисәтү һәм бетерү буенча территориаль ярдәмче системасы белән идарә итү системасына кертелә һәм хәбәр итүнең махсус программа-техник чараларыннан, халыкка ашыгыч хәбәр итүнең комплекслы системасы (алга таба - КСЭОН) чараларыннан торган

үзара бәйләнештәге элементлардан, халык күпләп жыела торган урыннарда халыкка хәбәр итү һәм мәгълүмат бирү буенча гомумроссия комплекслы системасыннан, күчмә объектлардагы көчле тавышлы чаралардан, мобиль һәм күчереп йөртә торган хәбәр итү чараларыннан, шулай ук аның эшләвен тәмин итә торган каналлар, элемтә линияләре һәм мәгълүмат тапшыру челтәрләре комбинациясеннән тора.

1.5. Хәбәр итү сигналы идарә итү органнары һәм гражданнар оборонасы көчләре белән, Зәй муниципаль районының гадәттән тыш хәлләрне кисәтү һәм бетерү буенча территориаль ярдәмче системасы звеносы (алга таба – ТСЧС звеносы) тарафынан гражданнар оборонасы һәм халыкны табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдән саклау буенча чаралар үткөрү өчен, шулай ук халык тарафыннан саклану чаралары һәм ысуллары куллану өчен команда булып тора. Факттагы һәм фаразланыла торган куркыныч табигать күренешләре һәм техноген процесслар, әйләнә-тирә мохитнең пычрануы, гражданнарның тормышына һәм сәламәтлегенә куркыныч тудырган авырулар, шулай ук үз-үзеңне тоту кагыйдәләре һәм саклану ысуллары турында ашыгыч мәгълүматны халыкка хәбәр итүнең муниципаль системасы буенча кичекмәстән тапшырыла.

1.6. Муниципаль хәбәр итү системасы эшчәнлеге зоналары чикләре булып Татарстан Республикасы Зәй муниципаль районының административ чикләре тора. КСЭОН эшчәнлеге (барлыкка килү) зоналары чикләре булып Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты тарафыннан раслана торган халыкка ашыгыч хәбәр итү зоналары чикләре санала.

1.7. Халыкка хәбәр итүнең муниципаль системасын булдыру һәм аны даими эзерлек хәлендә тоту гражданнар оборонасын эзерләү һәм алып бару, табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрне кисәтү һәм бетерү буенча чаралар комплексының состав өлеше булып тора.

1.8. Халыкка хәбәр итүнең муниципаль системасы Россия Федерациясе Гражданнар оборонасы эшләре, гадәттән тыш хәлләр һәм табигый бәла-казалар нәтижәләрен бетерү министрлыгының һәм Россия Федерациясе Цифрлы үсеш, элемтә һәм массакүләм коммуникацияләр министрлыгының «Халыкка хәбәр итү системалары турында нигезләмәне раслау хакында» 2020 елның 31 июлендәге 578/365 номерлы боерыгында бәян ителгән таләпләргә туры килергә тиеш.

2. Халыкка хәбәр итү муниципаль системасының билгеләнеше һәм аның төп бурычлары

2.1. Хәбәр итүнең муниципаль системасының төп бурычы - хәбәр итү сигналларын һәм ашыгыч мәгълүматны түбәндәгеләргә житкерүне тәмин итү:

- гражданнар оборонасының һәм ТСЧС звеносының житәкче составына;
- гражданнар оборонасы көчләренә һәм Зәй муниципаль районы ТСЧС звеносы көчләренә;
- Зәй муниципаль районының бердәм дежур-диспетчерлык хезмәтенә

(алга таба - ЕДДС) һәм кизү торучы хезмәтләргә (ДДС, ОДС), кешеләр тәүлек буге була торган социаль әһәмиятле объектлар житәкчеләренә, кешеләр күпләп була торган объектлар житәкчеләренә, потенциал куркыныч объектлар житәкчеләренә һәм житештерү ягыннан куркыныч булган объектларга;

- муниципаль район территориясендә булган кешеләргә.

2.2. Халыкка ашыгыч хәбәр итүнең комплекслы системасының төп бурычы булып халыкка ашыгыч хәбәр итү зоналарында булган кешеләргә, шулай ук тиешле дәрәжәдәге ТСЧС көндәлек идарәсе органнарына халыкка хәбәр итү һәм ашыгыч мәгълүмат сигналларын житкерүне тәмин итү.

3. Халыкка хәбәр итү муниципаль системасын куллану тәртибе

3.1. Халыкка хәбәр итү системаларын билгеләнеше буенча эшләтеп жибәрү әлеге нигезләмә, гражданнар оборонасы һәм халыкны яклау планнары һәм гадәттән тыш хәлләрне кисәтү һәм бетерү буенча чаралар планнары нигезендә планлаштырыла һәм гамәлгә ашырыла.

3.2. Муниципаль дәрәжәдәге ТСЧС звеносы белән көндәлек идарә итү органнарының дежур (дежур-диспетчерлык) хезмәтләре, гражданнар оборонасы идарәсе системасында һәм ТСЧС системасында хәбәр итү сигналларын һәм (яисә) ашыгыч мәгълүматны алганнан соң, алуны раслыйлар һәм аны Зәй муниципаль районы башлыгына, шулай ук гражданнар оборонасы идарәсе һәм көчләре органнарына һәм тиешле дәрәжәдәге гадәттән тыш хәлләрне кисәтү һәм бетерү буенча территориаль ярдәмче системасы звеносына житкерәләр.

3.3. Халыкка хәбәр итүнең муниципаль системасын эшләтеп жибәрү турында карар Татарстан Республикасы Зәй муниципаль районы Башкарма комитеты житәкчесе, Зәй муниципаль районының КЧС һәм ОПБ рәисе (рәис урынбасары) тарафыннан кабул ителә.

КСЭОН куркыныч табигый күренешләр һәм техноген процесслар мониторингы системаларыннан автомат режимда яисә Зәй муниципаль районы Башкарма комитеты житәкчесе карары буенча автоматлаштырылган режимда эшли башлый.

3.4. Хәбәр итү һәм ашыгыч мәгълүмат сигналларын тапшыру халыкка хәбәр итү муниципаль системасының автомат рәвештә, автоматлаштырылган рәвештә яисә кул белән эшләтү режимнарында гамәлгә ашырыла.

Халыкка хәбәр итү муниципаль системасын автомат рәвештә эшләү режимында эшләтеп жибәрү (жибәрү) куркыныч табигый күренешләре мониторингы системаларыннан һәм техноген процесслардан идарә сигналлары (командалар) алганнан соң, халыкка хәбәр итү системаларын эшләтеп жибәрү (кабызу) өчен жаваплы дежур (дежур-диспетчерлык) хезмәтләре катнашыннан башка алдан билгеләнгән программалар буенча башкарыла.

Автоматлаштырылган рәвештә эшләү режимында халыкка хәбәр итүнең муниципаль системасын эшләтеп жибәрү (кушу), билгеләнгән сигналлар

(командалар) һәм боерыклар кергәннән соң, халыкка хәбәр итү системаларын автоматлаштырылган режимда эшләтеп жибәрүгә (кушуга) вәкаләтле дежур (дежур-диспетчерлык) хезмәтләр тарафыннан эш урыннарыннан башкарыла.

Кул белән эшләтү режимында:

ТСЧС звеносы белән көндәлек идарә итү органнарының вәкаләтле дежур (дежур-диспетчерлык) хезмәтләре хәбәр итүнең ахыргы чараларын эшләтеп жибәрүне (жибәрүне) алар урнашкан урыннардан гамәлгә ашыралар, шулай ук элемент операторларына һәм (яки) массакуләм мәгълүмат чаралары редакцияләренә Россия Федерациясе законнары нигезендә хәбәр итү һәм ашыгыч мәгълүмат сигналларын тапшыру өчен гаризалар жибәрәләр;

күчмә объектларда көчле тавышлы чаралар, мобиль һәм күчереп йөртә торган хәбәр итү чаралары кулланыла.

Автомат рәвештә эшләү режимы КСЭОН өчен төп режим булып тора, шул ук вакытта әлеге системаның автоматлаштырылган режимда эшләве рөхсәт ителә.

Хәбәр итүнең муниципаль системасы эшчәнлегенең төп һәм өстенлекле режимы дип автоматлаштырылган режим санала.

3.5. Халыкка хәбәр итү һәм ашыгыч мәгълүмат сигналлары тапшыру электр, электрон сиреналар һәм көчле акустик системалар челтәрләреннән 3 минутка кадәр "Игътибар!" дигән сигнал бирү юлы белән, алга таба элемент челтәрләре, шул исәптән теле-радиотапшыру челтәрләре аша, радиотапшыру һәм телевизион тапшыру станцияләре аша тапшыру программаларын өзеп, 5 минуттан артмаган вакытта аудио - һәм (яки) аудиовизуаль хәбәрләр тапшыру рәвешендә башкарыла (күчмә радиотелефон элементәсе челтәре өчен - саннар, пробеллар һәм тыныш билгеләрен дә кертеп, рус алфавитының 134 символынан артмаган күләмдә).

Хәбәр итү сигналлары һәм ашыгыч мәгълүмат турыдан-туры бердәм дежур-диспетчерлык хезмәтенә дежур итүченең эш урыныннан тапшырыла.

Әлеге хәбәрләргә өч тапкыр кабатлау рөхсәт ителә (күчмә радиотелефон элементәсе челтәрләре өчен хәбәрне тапшыруны кабатлау алдагы хәбәрне тапшырып бетергәннән соң кабатлана).

Типлаштырылган аудио- һәм аудиовизуаль, шулай ук халыкка факттагы һәм фаразлана торган гадәттән тыш хәлләр турында текстлы һәм график хәбәрләр ЕДДС белән берлектә ТСЧС звеносы белән идарә итүнең даими эшләүче органы тарафыннан алдан ук эзерләнә.

3.6. Хәбәр итү һәм ашыгыч мәгълүмат сигналларын халыкка вакытында тапшыруны тәмин итү өчен комплекслы рәвештә түбәндәгеләр файдаланырга мөмкин:

- электр, электрон сирена һәм куәтле акустик системалар челтәрләре;
- чыбыклы радиотапшырулар челтәрләре;
- урам радификациясе челтәрләре;
- кабельле телерадиотапшырулар челтәре;
- эфирлы телерадиотапшырулары челтәрләре;

- күчмә радиотелефон элементәсе челтәрләре;
- жирле телефон элементәсе челтәрләре, хәбәр итү функциясе булган таксофоннар;
- элементә операторлары һәм ведомство элементәсе челтәрләре;
- шәхси радиочакыру системалары челтәрләре;
- «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәре;
- күчмә объектларда көчле тавышлы чаралар, мобиль һәм күчереп йөртелә торган хәбәр итү чаралары.

3.7. Халыкка хәбәр итүнең муниципаль системасы кысаларында халыкка хәбәр итүне оештыру һәм хәбәр итү ысулларын һәм вакытларын билгеләү турында сорауларны карау Зәй муниципаль районының гадәттән тыш хәлләрне кисәтү һәм бетерү, янғын куркынычсызлыгын тәэмин итү комиссиясе тарафыннан гамәлгә ашырыла.

3.8. Хәбәр итү һәм ашыгыч мәгълүмат сигналларын тапшырганда, ТСЧС звеносының көндәлек идарәсе органнарының дежур (дежур-диспетчерлык) хезмәтләре, шулай ук элементә операторлары, телерадиотапшырулар оешмалары һәм массакүләм мәгълүмат чаралары редакцияләренә эш тәртибе Россия Федерациясе законнары һәм Татарстан Республикасы норматив хокукый актлары белән билгеләнә.

3.9. Халыкка хәбәр итүнең муниципаль системасы элементларының карамагында булган Зәй муниципаль районы Башкарма комитеты, шулай ук ТСЧС звеносы белән идарә итүнең даими эшләрче органнары, ЕДДС, элементә операторлары һәм массакүләм мәгълүмат чаралары редакцияләре хәбәр итү һәм ашыгыч мәгълүмат сигналларын рөхсәтсез тапшыруны булдырмау буенча оештыру-техник чаралар комплексын үткәрәләр.

4. Халыкка хәбәр итүнең муниципаль системасын эзерлек хәлендә тоту

4.1. Хәбәр итүнең муниципаль системасын һәм ашыгыч хәбәр итүнең комплекслы системасын даими эзерлектә тотуны тәэмин итү Зәй муниципаль районы Башкарма комитеты, коткару хезмәте житәкчесе, «Зәй муниципаль районының Гражданлык яклау идарәсе» МКУ житәкчесе, «Татмедиа» АЖ Зәй филиалы массакүләм мәгълүмат чаралары мөхәррире, халык күп була торган оешмалар һәм житештерү ягыннан куркыныч объектлар житәкчеләре тарафыннан гамәлгә ашырыла.

4.2. Халыкка хәбәр итү системаларының даими эзерлегенә түбәндәгеләр нигезендә ирешелә:

- халыкка хәбәр итү системаларын булдыру, даими эзерлек хәлендә тоту һәм куллану өлкәсендә актуальләштерелгән норматив актлар булу;
- халыкка хәбәр итү системасын эшләтеп жибәрү (кушу) өчен җаваплы дежур (дежур-диспетчер) персонал булу һәм аның һөнәри эзерлек дәрәжәсе;
- хәбәр итүнең техник чараларын эзерлек хәлендә тоту өчен җавап бирүче техник хезмәт күрсәтү персоналы булу һәм аның һөнәри эзерлек дәрәжәсе;
- халыкка хәбәр итүнең техник чаралары булу, аларның төзек хәлдә

тотылуы һәм халыкка хәбәр итү системасына проект-смета документларының туры килүе:

- элемент челтәрләренә элемент операторлары эзерлеге;
- халыкка хәбәр итү системаларының эзерлегенә даими рәвештә тикшерүләр уздыру;
- хәбәр итүнең техник чараларына вакытында эксплуатацион-техник хезмәт күрсәтү, төзек булмаганның ремонтлау һәм хезмәт күрсәткән файдалану (эксплуатация) ресурсларын алыштыру;
- хәбәр итү чаралары резервлары булу, аларның Россия Федерациясе законнарына туры килүе һәм алардан файдалануга эзерлекне тәмин итү;
- халыкка хәбәр итү системаларын булдыру, шул исәптән вакытында камилләштерү буенча чаралар күрү.

4.3. Халыкка хәбәр итү системаларының эзерлеген контрольдә тоту максатында түбәндәге төрдәге тикшерүләр оештырыла һәм уздырыла:

- халыкка хәбәр итүнең ахыргы чараларын эшләтеп жибәреп һәм тикшерү сигналларын һәм мәгълүматны халыкка житкереп, халыкка хәбәр итү системаларының эзерлеген комплекслы тикшерү;
- халыкка хәбәр итүнең ахыргы чараларын эшләтеп жибәрмичә генә халыкка хәбәр итү системалары эзерлеген техник яктан тикшерүләр.

Халыкка хәбәр итү системаларының эзерлеген комплекслы тикшерү үткәргәндә, хәбәр итүнең муниципаль системасы һәм КСЭОН тикшерелергә тиеш.

Хәбәр итүнең муниципаль системасы һәм КСЭОН эзерлеген комплекслы тикшерүләр елга ике тапкыр ТСЧС, звенолары белән даими эшләүче идарә органы, ЕДДС вәкилләре, шулай ук элемент операторлары вәкилләре составында уздырыла, шул ук вакытта халыкка хәбәр итүнең ахыргы чараларын эшләтеп жибәрү һәм тикшерү сигналларын һәм мәгълүматны халыкка житкерү март һәм октябрь айларының беренче чәршәмбесендә көндөз гамәлгә ашырыла.

Зәй муниципаль районының гадәттән тыш хәлләренә кисәтү һәм бетерү, янғын куркынычсызлыгын тәмин итү комиссиясе карары буенча муниципаль хәбәр итү системаларының һәм ашыгыч хәбәр итүнең комплекслы системасының эзерлегенә өстәмә комплекслы тикшерүләр үткәрелә ала.

Халыкка хәбәр итү муниципаль системасының эзерлеген комплекслы тикшерү нәтижеләре буенча акт рәсмиләштерелә, анда тикшерелгән мәсьәләләр, ачыкланган житешсезлекләр, аларны вакытында бетерү буенча тәкъдимнәр һәм Россия Федерациясе Гражданның оборонасы эшләре, гадәттән тыш хәлләр һәм табигый бәла-казалар нәтижеләрен бетерү министрлыгының һәм Россия Федерациясе Цифрлы үсеш, элемент һәм массакүләм коммуникацияләр министрлыгының «Халыкка хәбәр итү системалары турында нигезләмәне раслау хакында» 2020 елның 31 июлендәге 578/365 номерлы боерыгы таләпләренә туры китереп билгеләнә торган халыкка хәбәр итү муниципаль системасының эзерлеген бәяләү чагыла, шулай ук халыкка хәбәр итү системасы паспорты тәгаенләнә.

Хәбәр итүнең муниципаль системасын һәм ашыгыч хәбәр итүнең

комплекслы системасының эшкә эзерлеген техник яктан тикшерүләр ЕДДС дежурлары тарафыннан тәүлегенә бер тапкырдан да ким булмаган ешлык белән тикшерү сигналын һәм телдән "Техник тикшерү" дип хәбәр тапшыру юлы белән хәбәр итүнең ахыргы чараларын эшләрмичә уздырыла.

Халыкка хәбәр итү системаларын рөхсәтсез эшләртеп жиберүне булдырмау максатыннан, барлык тикшерүләрне үткәрер алдыннан мәжбүри рәвештә оештыру-техник чаралар комплексы уздырыла.

4.4. Гадәттән тыш хәл зонасына эләккән, шул исәптән үзәкләштерелгән хәбәр итүнең автоматлаштырылган системалары булмаган территорияләрдәге кешеләрнең максималь санына хәбәр итүне тәмин итү өчен, хәбәр итүнең техник чаралары (стационар һәм мобиль) резервы булдырыла.

Техник хәбәр итү чаралары номенклатурасы, резерв күләме, аны булдыру һәм куллану тәртибе Зәй муниципаль районының (округның) Башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә.

4.5. Россия Федерациясе Гражданнар оборонасы эшләре, гадәттән тыш хәлләр һәм табигый бәла-казалар нәтижеләрен бетерү министрлығының һәм Россия Федерациясе Цифрлы үсеш, элемент һәм массакүләм коммуникацияләр министрлығының «Халыкка хәбәр итү системалары турында нигезләмәне раслау хакында» 2020 елның 31 июлендәге 578/365 номерлы боерыгы белән билгеләнгән халыкка хәбәр итү системаларына, шул исәптән халыкка ашыгыч хәбәр итүнең комплекслы системаларына карата таләпләр халыкка хәбәр итү системасының яңасын планлаштыру һәм төзү яисә гамәлдәге системасын камилләштерү барышында үтәләргә тиеш.

Халыкка хәбәр итүнең гамәлдәге системасын кулланылыштан чыгару әлеге халыкка хәбәр итү системасының техник чараларының файдалану ресурсы тәмамланганнан соң, аны модернизацияләү (реконструкцияләү) һәм халыкка хәбәр итүнең яңа системасын файдалануга тапшыру тәмамланганнан соң гамәлгә ашырыла.